

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับโลกที่ทุกประเทศให้ความสนใจป้องกันมิให้แพร่กระจายมากขึ้น เนื่องจากปัญหาเสพติด เป็นปัญหาสังคมที่มีแนวโน้มจะมีความรุนแรงและกระจายตัวเพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ ดังนั้นในปัจจุบันนานาประเทศทั่วโลก ทั้งประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว จะต้องเผชิญกับปัญหาเสพติดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งนอกจากต้องเผชิญกับปัญหาเสพติดโดยตรง แล้วยังต้องประสบปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมาอีกด้วยเช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรมนุษย์ ปัญหาทางสังคมวิทยาที่เป็นผลสืบเนื่องจากยาเสพติด

ปัญหาเสพติดดังกล่าวมีผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และต่อประเทศไทย ซึ่งมีผลไปถึงความมั่นคงของประเทศ อันเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อดำเนินการควบคุมปราบปราม ตลอดจนการป้องกันและบำรุง ตลอดจนการป้องกันและบำรุงรักษาผู้ติดยาเสพติด ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องตื่นตัวในด้านสังคมและรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ได้มีการผนึกกำลัง และระดมทรัพยากรต่าง ๆ เข้าแก้ไข ตลอดจนจัดเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศที่จะป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นอกจากนี้ยังมีการศึกษารวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริง เกี่ยวกับปัญหาเสพติดในประเทศไทยขึ้น เพื่อช่วยให้ทรัพยากรที่สำคัญของชาติ คือ มนุษย์ มีคุณภาพและมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด¹ กล่าวว่า ยาเสพติดเริ่มระบาดมากในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 เป็นต้นมา และการระบาดนั้นนำไปสู่ประชากรที่มีอายุน้อยและสตรี ซึ่งนับวันการระบาดมีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะการระบาดของยาเสพติดทางภาคเหนือ พบว่ายาเสพติดที่นิยมใช้เป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยเฉพาะประเภท

¹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของปัญหาเสพติด, (กรุงเทพฯ: มปท, 2539 ก), หน้า 3.

ยากระตุ้นการทำงานของระบบประสาท คือ แอมเฟตามีน ซึ่งนำมาผลิตในรูปของยาเม็ด เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ยาบ้า” หรือ “ยาม้า” ซึ่ง วัฒนา พิมพ์อัฐ¹ กล่าวว่า “ยาบ้า” มีฤทธิ์ กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้ผู้เสพตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่่วงคล้ายเป็นยาเพิ่มพลัง ทำให้ขยันและสามารถทำงานหนักได้ ทำให้ผู้เสพยา มีความพึงพอใจแต่ฤทธิ์ของยาบ้าจะเกิดในช่วงเวลาอันสั้น จึงทำให้ต้องมีการใช้ซ้ำบ่อยครั้ง และมีการเพิ่มขนาดยา และจำนวนครั้งของการเสพ เพื่อให้ฤทธิ์ของยาเป็นไปตามที่ต้องการแต่ผลที่ตามมา คือ ร่างกายของผู้เสพยาจะทรุดโทรม มีความเสื่อมของร่างกายและระบบประสาท โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขี้บรตก็จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย จากการศึกษาถึงผลกระทบของยาบ้าในกลุ่มผู้ขี้บรตบรรทุกในถนนเพชรเกษมเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่าร้อยละ 43.6 คนขี้บรตแล้วประสบอุบัติเหตุภายหลังจากรับประทานยาบ้า นอกจากนี้² ยังพบว่า ผู้เสพยาบ้าจะมีความบกพร่องของบุคลิกภาพ ขาดความสนใจตนเอง เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะเกียจคร้านไม่เรียนหนังสือทำให้เป็นภาระต่อครอบครัว และต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อยา มาเสพยาหรือพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาก่อให้เกิดปัญหาสังคม และปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการว่างงาน ปัญหาโสเภณี ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

รัฐบาลได้ตระหนักถึงอันตรายร้ายแรงจากผลกระทบของการใช้ยาเสพติดดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาให้ได้ผล โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)³ ได้กำหนดแนวคิดและทิศทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยส่งเสริมบทบาทของสถาบันในสังคม ซึ่งได้แก่ สถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันชุมชน ให้ตระหนักถึงปัญหาและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ชัดเจนและต่อเนื่อง โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติดและมาตรการการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

¹วัฒนา พิมพ์อัฐ.การแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยองค์กรชุมชนยุทธศาสตร์ใหม่สำหรับประเทศไทย. (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2539) , หน้า 21.

²อัญชลี จุมพลจามีกร. “เด็กติดยาเสพติด”วารสารสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศาสตร์รามธิบดี. 14(1): 48.2535 มกราคม.

³ชาวิวัฒน์ ศรีแก้ว.แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544), (กรุงเทพฯ: บริษัทธนชัยการพิมพ์, ปพ.), หน้า 165.

ปัจจุบัน ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนนับเป็นปัญหาหนึ่งที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชน รัฐบาลทุกสมัยได้ให้ความสนใจและสั่งการให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้าแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดจนการประสานความร่วมมือของบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งมุ่งเน้นที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การบวนการคิดและกระบวนการตัดสินใจ ตลอดจนใจการพัฒนาให้มีหลักสูตรเฉพาะในเรื่องยาเสพติด แต่สภาพปัญหาดังกล่าวก็ ได้ลดน้อยลงตรงกันข้ามกลับรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา หรือ TDRI¹ ได้ประมาณการจำนวนนักเรียนที่ใช้ยาเสพติด เมื่อปี 2536 ไว้ว่ามีประมาณ 71,666 คน ทั่วประเทศ หรือประมาณร้อยละ 0.5 ของจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาทั้งหมด

ประเภทสารเสพติดที่แพร่ระบาดในสถานศึกษาที่สำคัญและเป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ สารระเหย รองลงมา คือ ยาบ้า ส่วนในเรื่องระดับการศึกษาที่มีปัญหาเสพติดมากที่สุด ได้แก่ ระดับอาชีวศึกษา ซึ่งมีนักเรียนเสพยาบ้าประมาณร้อยละ 2.4 รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาประมาณร้อยละ 1.07 ระดับอุดมศึกษา ประมาณร้อยละ 0.19 และระดับประถมศึกษาประมาณร้อยละ 0.06 ทั้งนี้รวมนักเรียนที่เสพยาบ้า จากการศึกษาประมาณร้อยละ 1 ของนักเรียนทั้งหมด ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ายาบ้าในสถานศึกษาได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ด้วยความตระหนักในปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นในกลุ่มนักเรียน นิสิต ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของชาติในอนาคต ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดแพร่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดแพร่

1.2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.2.3 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการแก้ปัญหายาเสพติด

¹สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2532-2539. (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด), หน้า 25-26.

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

13.1.1 ประชากร

	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
ผู้บริหารโรงเรียน	39	39	คน
ครู	1,030	286	คน
ผู้ปกครอง	17,921	390	คน
รวม	18,990	715	คน

1.3.2 ตัวแปร

1.3.2.1 ตัวแปรต้น ประเภทผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครู
- 3) ผู้ปกครองนักเรียน

13.2.2 ตัวแปรตาม

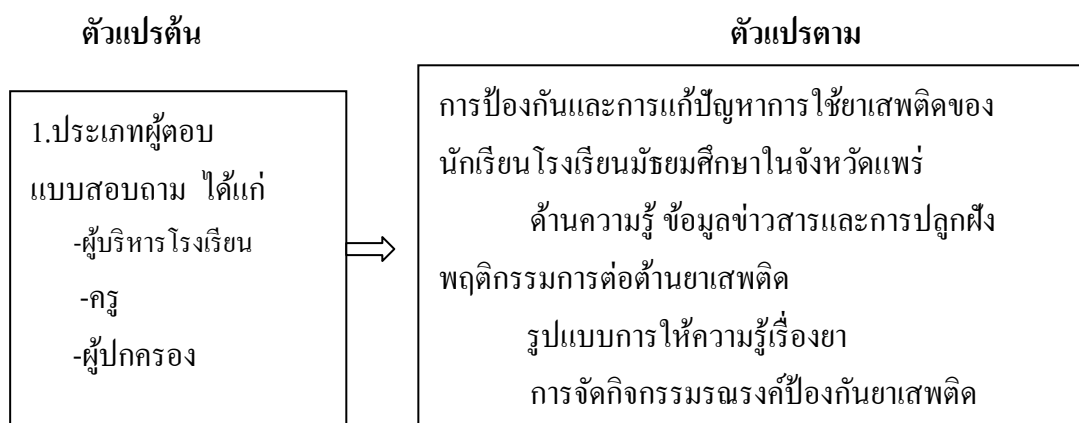
การป้องกันและการแก้ปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1

1.3.3 ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้

- 1.3.3.1 ด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสารและการปลูกฝังพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด
- 1.3.3.2 รูปแบบการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด
- 1.3.3.3 การจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

1.2.4 กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 ค่าร้อยละ

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ดังนี้

1.5.1 ยาเสพติด หมายถึง สารที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลางและจิตประสาท

1.5.2 สถานการณ์ หมายถึง สภาพทั่วไปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานที่ ประเภทยาเสพติด ในโรงเรียน

1.5.3 มาตรการและการป้องกันและแก้ไขการใช้ยาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียน โดยการให้ความรู้ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนมีการดำเนินการโดยคณาจารย์ เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้หนีติดตระหนักในโทษและพิษภัยของยาเสพติด

1.5.4 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดแพร่

1.5.5 ครู หมายถึง ผู้ที่หน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดแพร่

1.5.6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดแพร่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่เขต 1

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ผลการศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนทั่วไป

1.6.2 ใช้ในการกระตุ้นให้ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญ และการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

1.6.3 เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดในโรงเรียนต่อไป